

۱۶ جوزا ۱۳۸۱

کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان

**بیانیه مطبوعاتی به مناسبت روز جهانی خشونت علیه زنان
عوامل، زمینه‌ها و وضعیت خشونت علیه زنان در افغانستان
۱۰ ماه سال مالی ۱۳۹۶ (جنوری - اکتوبر ۲۰۱۷)**

مقدمه:

در جامعه افغانستان، خشونت علیه زنان یک واقعیت گسترده و انکار ناپذیر پنداشته می شود. گزارش کنونی دربرگیرنده گونه های مختلف خشونت علیه زنان در ۱۰ ماه سال مالی ۱۳۹۶ است. افزون بر ارایه معلومات آماری، متن اصلی این گزارش قضایای مفصل خشونت علیه زنان را پیشکش مینماید که بیان کننده واقعیت های هولناک میباشد. زنان در ولایات نا امن افغانستان بیشتر از سایر مناطق در معرض خشونت قرار دارد. بررسی های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نشان میدهد که در مناطق مرزی افغانستان، منازعات مسلحانه و نفوذ طالبان دلایل اصلی افزایش خشونت اند و دولت نمیتواند به شکل درست خدمات صحی، تعلیمی و قضائی را در این مناطق فراهم نماید.

افزون بر آن عرف و عادات ناپسند همچنان بر نظام خانوادگی در افغانستان سایه افکنده که در آن زنان از جایگاه و موقعیت نابرابر و پایین تری نسبت به مردان برخوردار بوده و عمدتاً از صلاحیت ها و اراده های فردی در سطح تصمیم گیری در حوزه خانواده و حتا مسایل مربوط به شخص خودش نیز محروم می باشند. با این حال گفته میتوانیم که پدیده خشونت در کل و خشونت علیه زنان بطور خاص، واقعیت فراگیر و انکار ناپذیر در جامعه افغانستان به شمار می آید.

❖ یافته های عمومی و انواع خشونت علیه زنان

گزارش حاضر، اطلاعاتی در مورد آمار ثبت شده خشونت علیه زنان را در جریان ۱۰ ماه سال مالی ۱۳۹۶ خورشیدی پوشش می دهد که این آمارها در دفاتر ساحوی و ولایتی کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان توسط شاکیان خشونت علیه زنان یا وابستگان آنان در جریان سال جاری ثبت شده است که تفاوت چندانی با ۱۰ ماه سال مالی ۱۳۹۵ ندارد.

از مجموع آمار های ثبت شده خشونت علیه زنان یعنی ۳۷۷۸ مورد خشونت که در میعاد زمانی متذکره به ثبت رسیده، ۱۳۵۱ مورد آن را خشونت های فیزیکی و جسمی تشکیل می دهد. به تعداد ۱۸۶ مورد دیگر شامل انواع خشونت های جنسی بوده و ۱۰۹۳ مورد، شامل خشونت های لفظی و روانی می باشد. همچنین ۵۸۹ مورد خشونت های اقتصادی بوده و ۵۵۷ مورد دیگر شامل سایر موارد خشونت علیه زنان می باشد که عمدتاً با عرف و عنعنات ناپسند در کشور بستگی دارد.

1 - خشونت فیزیکی :

در این دوره ای گزارش دهی، ۱۳۵۱ حادثه ای خشونت جسمی به ثبت رسیده است. در میان این خشونت ها، ۱۰۰۳ مورد رالت و کوب زنان تشکیل میدهد. افزون بر این، سوختاندن (۱۹ مورد)، مجروح کردن (۵۴ مورد)، کار اجباری (۲۲ مورد)، قتل (۲۳۱ مورد)، قطع اعضای بدن (۴ مورد) و (۱۸ مورد) غیره نیز بوده است.

❖ قضایای قتل زنان:

کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان در میعاد زمانی متذکره در حدود ۲۳۱ مورد قضیه قتل زنان را بصورت جداگانه مستند کرده است که بیشترین آنها در زون شمال، جنوب و جنوب غرب افغانستان بوقوع پیوسته. از مجموع ۲۳۱ قضیه قتل که توسط این نهاد مستند گردیده است؛ ۱۲۰ قضیه آن قتل ناموسی است که توسط اعضای خانواده پدر و شوهر بوقوع پیوسته است و ۶ قضیه از اثر محکمه فراقانونی توسط مخالفین مسلح دولت و گروههای مسلح غیر مسول، سنگباران و تیرباران گردیده است. در ۱۰۵ قضیه افراد نا شناخته دست داشته و بصورت مشکوک بوقوع پیوسته است.

❖ جغرافیا و ساحات تحت پوشش این قضایا:

از مجموع ۲۳۱ قضیه قتل، ۱۰۴ قضیه آن در زون شمال و شمال شرق، ۵۰ قضیه آن در زون جنوب و جنوب غرب، ۳۴ قضیه در زون غرب، ۲۸ قضیه آن در زون شرق و ۱۵ قضیه در مرکز بوقوع پیوسته است.

❖ تعقیب عدلی قضایای قتل زنان بر اساس زون:

بررسی های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نشان میدهد که از مجموع قضایای قتل زنان در سراسر افغانستان، بیش از ۵۰٪ عاملین قضایای قتل زنان دستگیر شده است و دوسیه های متهمین، پس از تحقیقات توسط ثارنوال موظف، محول محکمه گردیده است. یعنی از مجموع ۲۳۱ قضیه قتل، عاملین ۱۲۰ قضیه دستگیر و متباقی فراری اند. اما جغرافیای اجراءات حکومت محلی در بسا نقاط افغانستان وضعیت را نگران کننده توصیف مینماید که در زون غرب از ۴۴ قضیه به ۲۹٪ درصد، و از ۱۰۴ قضیه در زون شمال و شمال شرق به ۵۰٪ درصد، از ۵۰ قضیه در زون جنوب و جنوب غرب به ۵۶٪ درصد، از ۲۸ قضیه در زون شرق به ۳۰٪ و از ۱۵ قضیه قتل زنان در مناطق مرکزی به ۶۷٪ درصد آن رسیدگی صورت گرفته است.

با همه محدودیت ها در میعاد زمانی متذکره به تعداد ۱۸۶ مورد خشونت جنسی علیه زنان در دفاتر کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان به ثبت رسیده است که از مجموع موارد خشونت جنسی به تعداد ۳۸ مورد آن تجاوز جنسی بوده است. علاوه بر تجاوز جنسی، ۲۳ مورد ارتباط نامشروع شوهر با دیگران، ۳۰ مورد آزار و اذیت جنسی، ۲۳ مورد اجبار به فحشا و روسپیگری، ۴ مورد اجبار به تماشای تصاویر و فیلم های مستهجن، ۶ مورد سقط جنین اجباری، ۴ مورد بارداری اجباری، ۱۹ مورد اجبار به فعل لواط و نیز ۳۷ مورد اجبار به روابط زن و شوهری جزو موارد خشونت جنسی در این دوره درج گردیده است.

3 - خشونت کلامی و روانی:

خشونت زبانی و روانی نیز از موارد شایع خشونت علیه زنان می باشد که کمتر به عنوان خشونت مورد توجه قرار می گیرد. بانک اطلاعات کمیسیون نشان دهنده ۱۰۹۳ مورد خشونت زبانی و روانی علیه زنان میعاد زمانی متذکره می باشد. از مجموع ۱۰۹۳ موارد خشونت زبانی و روانی به تعداد ۵۷۹ مورد آن استهزا، تمسخر و یا سخنان تحقیرآمیز همچون فحش و دشنام به زنان بوده است. حدود ۱۳۹ مورد دیگر نیز نسبت دادن اتهام یا تهمت زدن به شخصیت و رفتار زنان بوده است. اما در ۱۶۱ مورد از این قضایا تهدید به قتل زنان صورت گرفته است. حدود ۱۰۲ مورد نیز مشتمل است بر موارد تهدید به طلاق و گرفتن طفل، تهدید به اخراج از منزل، تهدید به بی سرنوشتی، و تهدید به ازدواج مجدد از سوی همسر بوده است. همچنین ۲۶ مورد توهین به خاطر نداشتن طفل یا نداشتن طفل پسر، ۶۹ مورد انزوای اجباری و ۱۷ مورد به علت نامعلوم مورد خشونت قرار گرفته است.

4 - خشونت اقتصادی:

یکی از عوامل خشونت علیه زنان عدم استقلالیّت اقتصادی زنان در محیط خانواده و وابستگی اقتصادی آنان به شوهران شان میباشد که سبب شده تا زنان در محیط خانواده و همچنان در سطح اجتماع از موقعیت نازل تر نسبت به مردان برخوردار باشند. آمارهای کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نشان می دهد که در میعاد زمانی متذکره به تعداد ۵۸۹ مورد قضایای خشونت اقتصادی در دفاتر کمیسیون به ثبت رسیده است.

از میان کل موارد بالا که بنام خشونت اقتصادی در بانک اطلاعات کمیسیون به ثبت رسیده است؛ ۴۵۰ مورد آن محرومیت زنان از دریافت نفقه، ۳۹ مورد منع تصرف در اموال شخصی، ۳۸ مورد عدم دسترسی به حق میراث، ۲۱ مورد نپرداختن مهریه، و ۲۸ مورد ممانعت از حق کار، ۱۳ مورد و غیره گزارش شده است.

5 - سایر موارد خشونت علیه زنان:

بانک اطلاعات کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان در میعاد زمانی متذکره علاوه بر گونه های خشونت علیه زنان که در بالا ذکر شد، ۵۵۷ مورد دیگر را نیز شامل می شود که مشتمل بر خشونت هایی از قبیل اخراج از منزل، ازدواج اجباری، ازدواج زودهنگام، ممانعت از حق انتخاب همسر، بد و بدل دادن، ممانعت از حق تحصیل و غیره می باشد.

از مجموع ۵۵۷ مورد بالا، ۹۹ مورد نامزدی اجباری، ۶۱ مورد شکایت از چند همسری، ۶۲ مورد ممانعت از دید و باز دید اقارب، ۱۰ مورد نفی قرابت، ۳۱ مورد خرید و فروش زن به بهانه ازدواج، ۲۶ مورد محدودیت دسترسی به خدمات صحی، ۵ مورد بد دادن، ۷۴ مورد ممانعت از انتخاب همسر، ۵۸ مورد ممانعت از حق تحصیل، ۱۲ مورد ممانعت از فعالیت های سیاسی، ۶ مورد قاچاق، ۳ مورد اجبار به استفاده از مواد مخدر و ۱۱۰ مورد و غیره گزارش شده است.

6 - علل و عوامل خشونت علیه زنان

خشونت علیه زنان، ناشی از عوامل متعددی است. مهم ترین عوامل خشونت علیه زنان عبارت اند از موجودیت عرف و عنعنات ناپسند، نبود امنیت و ضعف در حاکمیت دولت در ولسوالی ها و ولایات، عدم برخورد قاطعانه با مجرمین و تداوم فرهنگ معافیت از مجازات؛ فساد اداری و سوء استفاده از موقف وظیفه یی؛ دخالت افراد متنفذ در امر رسیدگی به قضایا؛ دسترسی محدود زنان به عدالت (محاکم، سارنوالی های منع خشونت، توقیف خانه های زنانه و وکلای مدافع)؛ وجود اسلحه غیرقانونی نزد افراد و گروه های مسلح غیر مسئول؛ عدم حمایت لازم از قربانیان خشونت علیه زنان؛ بی سوادی و سطح پایین آگاهی های عمومی؛ فقر و بی کاری؛ افزایش اعتیاد به مواد مخدر.

7 - اجراءات کمیسیون در قبال قضایای خشونت علیه زنان:

در این گزارش اجراءات کمیسیون مستقل حقوق بشر در قبال قضایای خشونت علیه زنان بر اساس قضایا و تعداد مراجعین قربانیان خشونت به بررسی گرفته شده نه بر اساس آمار خشونت. این در حالی است که از مجموع ۱۷۸۸ قضیه که شامل ۳۷۷۸ مورد خشونت علیه زنان میگردد، ۳۱۰ قضیه از طریق میان جگری حل و فصل گردیده است، ۸۶ قضیه ذریعه مکتوب به خانه های امن معرفی گردیده است. در ۶۰ مورد انصراف شاکی از شکایت صورت گرفته است، ۱۷۱ قضیه به پلیس راجع شده است، ۱۳۴ قضیه به ثارنوالی راجع گردیده است، ۱۹۸ قضیه به محاکم راجع گردیده، در ۸۰۰ قضیه مشوره لازم حقوقی ارائه گردیده و به ریاست های حقوق در مرکز و ولایات کشور معرفی گردیده است و همچنان ۲۹ قضیه به مراکز صحی معرفی گردیده است.

پیشنهادات:

- ❖ بلند بردن سطح دانش و افکار عامه نسبت به حقوق و امتیازات اجتماعی و فردی شهروندان به خصوص جایگاه و موقعیت حقوقی زنان در روابط خانوادگی و اجتماعی؛
- ❖ ایجاد فرصت‌ها و زمینه‌های کار درآمد زا برای زنان به هدف تأمین زمینه‌های استقلال مالی و از بین بردن وابستگی‌های شدید مالی زنان نسبت به مردان خانواده؛
- ❖ ایجاد فرصت‌های اداری برای زنان در سطوح بالای ادارات و نهادهای ملی و خصوصی و سهم ساختن آنان در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان ملی؛
- ❖ ایجاد راهکارهای مؤثر برای مبارزه با حاکمیت عرف و عنعنات خرافی که حقوق بشری زنان را متضرر ساخته و تداوم فرهنگ مردسالاری را حمایت می‌کند؛
- ❖ تقویت سارنوالی اختصاصی مبارزه با خشونت و ازدیاد پرسونل مجرب و متخصص در این سارنوالی، تقویت و گسترش محکمه مبارزه با خشونت علیه زنان و گسترش این ساختار در ولایات دور دست کشور؛
- ❖ تقویت حضور زنان در صفوف نیروهای امنیتی کشور و بلند بردن میزان آگاهی و دانش مسلکی پولیس و نیروهای امنیتی در زمینه آموزش معیارها و حقوق بشر جهت تقویت روحیه مسولیت‌پذیری و احترام به حقوق بشر؛
- ❖ ایجاد سهولت‌هایی برای دسترسی زنان به مراجع عدلی و قضایی در ولایات دور دست به منظور برخورداری زنان قربانی خشونت از حمایت‌های قانونی؛
- ❖ فراهم‌آوری تسهیلات لازم برای ثبت و راجستر ازدواج و طلاق در سراسر کشور و نظارت از اجرای دقیق این امر؛
- ❖ جلوگیری از مزاحمت‌های خیابانی برای زنان توسط نهادهای مجری قانون و ایجاد زمینه‌ها و میکانیزم‌های آسان و سریع رسیدگی به شکایت‌های ناشی از مزاحمت‌های خیابانی؛
- ❖ مبارزه جدی علیه رشوت و فساد اداری، تقویت نهادهای نظارتی به خصوص نهادهای نظارت بر تطبیق قوانین در نظام عدلی و قضایی کشور، و تقویت اعتماد بین مردم و دولت؛
- ❖ فرهنگ‌سازی اجتماعی و امحای فرهنگ خشونت از زندگی خانوادگی و اجتماعی مردم در کشور؛